

КУЛТУРЕЦЪ ПРЕГЛЕДЪ

16 страници

Брой 9

Год. първа

Цена 2 лв.

Варна, декември 1938 г.

Двуседмичникъ за култура, изкуство, наука, спортъ, стопанство и общественостъ

Вестникътъ членува въ Съюза на Журналиститѣ въ България

Гл. редакторъ: ДИМ. ТАЛЕВЪ

Редакторъ: ГЕОРГИ ДИМ. ИВАНОВЪ

ДВАДЕСЕТЪ И ПЕТЪ ГОДИНИ ВЪ СЛУЖБА НА ТЕАТЪРА

Единъ заслуженъ юбилей на артистъ-режисьора

ИВАНЪ КУМАНОВЪ

Чествуването ще стане на 16 т. м. въ Варненския народенъ театръ. Творческиятъ пътъ на единъ голѣмъ нашъ актьоръ и режисьоръ. Единъ свѣтълъ празникъ за варненската сцена и родното театрално изкуство.

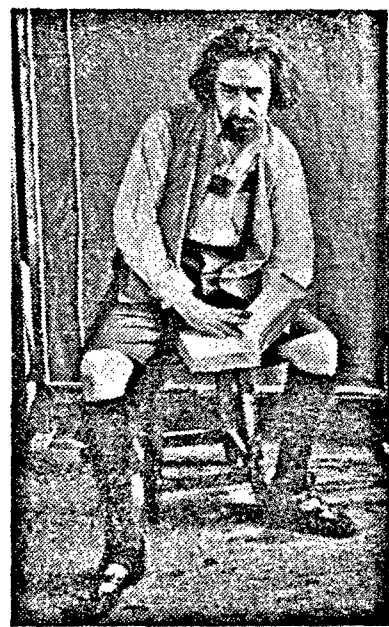
1912



Ив. Кумановъ и Ел. Хранова въ писмата „Късметъ“.



1938



Ив. Кумановъ въ ролята на Кристофъ Рогъ, отъ „Бѣра и отечество“

Въ ония ранни юношески години, когато почти всѣки младежъ се лута изъ житейскитѣ пѣтища и търси поприще за бъдещъ блестяща кариера, единъ младежъ обрече себе си за жертва на тъй непознатото още у насъ родно сценично изкуство.

Ни майчини топли сълзи, ни

бащина строгостъ и увещания, не смогнаха да сломятъ подпалената факла и да угасятъ пламъкътъ въ душата на младия жрецъ на Мелпомена.

Иванъ Кумановъ роденъ 1894 год. въ крайдунавския градъ Русе, едва напусналъ ученическата скамейка, въ 1912 г. се качи бурно на сцената, за

да останатъ неговитѣ сценични образи, ето вече четвъртъ вѣкъ единъ незабѣнимъ примѣръ на голѣмо художествено творчество и да багрятъ, като най-ярки скъпоценности и брилянти широката плащеница, която е развило нашето родно изкуство. Никою не е чуждо, колко труденъ е пътътъ

на българския артистъ, колко мъченъ е неговиятъ животъ. Да служишъ 25 години на изкуството е подвигъ съ който малцина могатъ да се похвалятъ. И при всички тѣзи несгоди, ние виждаме днесъ нашия любимецъ — артистъ въ разгара на своитѣ творчески (Следва на втора страница)

25-години въ служба на театъра

(Продължение отъ I-ва страница)

сили и възможности да ни дава всеки ден, все нови и нови, живи и най-разнообразни, художествено съвършени образи. Но няма нищо вечно и трайно на земята. Гениите умиратъ и се забравятъ презъ вѣковете, а на голѣмиятъ артистъ образитъ чезнатъ всѣка вечеръ следъ загасването на сценичната рампа. Той трѣбва да се яви на следната вечеръ отново съ новъ замахъ и нови сили да ни рисува вчерашниятъ образъ, който ще живѣе не повече отъ момента, когато сценичната рампа отново изгасне. Жестока и непоколебима участъ на наистина неблагодаждното изкуство, което тъй много ни привлича, но което не можемъ да отнесемъ съ себе си; да го откупимъ и съ него украсимъ своятъ домъ, за да го гледаме и му се наслаждаваме — ние и нашитѣ поколения! Не ни остава нищо друго, освенъ сърдечно да стиснемъ ръката на художника — артистъ и да му благодаримъ за дадената ни отъ него за нѣколко часа истинска духовна наслада. Да му благодаримъ още, че съ своя Божи даръ ни възнесе къмъ сферата на божественото въ живота.

Първата стѣпка на сцената въ 1912 година бѣше направена отъ Иванъ Кумановъ предъ варненци, въ тогавашния театъръ „Борисъ“ (сегашия кино „Паласъ“) подъ вещото ръководство на известната българска актриса Роза Попова. въ чиято група се числѣше, той направи първиятъ си дебютъ въ ролята Закрутинъ — 60 годишенъ старецъ, чифликчия въ комедията „Лудетина“. Осемнадесетъ годишниятъ младежъ изпълнява съ вѣщица ролята на 60 годишенъ старецъ... Това бѣше още тогава указание за театралнитѣ ръководители, че е откритъ единъ артистъ съ широко амплуа и най-богати творчески възможности.

Въ много кратко време той стана единъ отъ най-много търсенитѣ артисти въ всички театри. Презъ общо-европейската война, Кумановъ даде своята данъ на отечеството, би се въ окопитѣ на двата фронта и попадна въ пленъ, но скоро той сполучи да избѣга отъ пленническия лагеръ и тутакси се отзовава въ родния си градъ Русе, където подъ вещото ръководство на режисьора г. Вл. Теневъ се заложи за нова работа на сцената. Изпълнявалъ е централни роли, които независимо отъ неговата възраст сж най-пъстри

и разнообразни: Давидъ отъ „Преследванитѣ“, Ернесто отъ „Великия Галиотто“, Георгъ отъ „Огньоветъ на Св. Ивновата нощъ“ Ячепаръ отъ „Съдиитѣ“, Президента отъ „Коварство и Любовь“ това сж едни отъ първитѣ му образи съ които той разкри артистичниятъ си чаръ предъ публиката. По късно играе въ Софийския театъръ „Родина“, където пръвъ създаде незабравимиятъ образъ на Онуфрий отъ „Любовта на студента“.

Редятъ се годинитѣ и презъ тѣхъ Кумановъ следва неуморимо своя художественъ пѣтъ. На Варненската, Пловдивската и Русенската сцени създаде редица още образи, като: Цезаръ отъ „Мариусъ“, Прокурорътъ отъ „Процесътъ на Мери Дюганъ“ Съдията отъ „Периферия“ Мандаринътъ Ма отъ „Тебеширенъ Кржгъ“, Кристофъ Ротъ отъ „Вѣра и Отечество“, „Голѣмановъ“, Милонерътъ, Куцаръ отъ „Албена“, Графъ Мариаши отъ „Депутатъ“, Вуйчо Васо отъ „Министершата“, Македонски отъ „Хъшове“, Кралятъ отъ „Хамлетъ“ Едмондъ отъ „Кралъ Лиръ“, Асенъ отъ „Иванко“ Иванъ Александъръ отъ „Къмъ Пропастъ“ и какви ли не още образи, които за дълго ще витаятъ живи предъ насъ. На сцената на Софийския Народенъ Театъръ произведе истинска сензация съ своятъ Лордъ Бърли отъ „Мария Стюартъ“. Цѣлиятъ столиченъ печатъ възторженъ акламираше голѣмия артистъ. Но следъ кратко престояване тамъ, Кумановъ се отново връща между своята любима провинциална публика. На нея той обрече живота си.

Онова което е най-ценното въ нашиятъ любимецъ е това, че той никога не ни се показва единъ и сжщъ. Все нови и нови образи въ най-пъстри нюанси, бликатъ отъ разтворената му душа. Той е незабравимъ и може би единственъ у насъ, майсторъ изобразителъ на героитѣ въ ориенталскитѣ пиеси. Кой може да забрави Хаджията въ „Късметъ“, Харунъ Алъ Рашидъ въ „1001 нощъ“, „Царъ Мурадъ“ и др. За този жанръ роли Кумановъ създаде цѣла школа за по-младитѣ си колеги и тѣ му сж благодарни.

Специаленъ комитетъ отъ първитѣ варненски общественици и най-виднитѣ български културтрегери е поелъ инициативата да чествува четвъртъ вѣковната служба на Ив. Кумановъ, като истински достоенъ жрецъ на богинята Мелпоме-

Иванъ Кумановъ

(По случай двадесетъ и петъ годишния му юбилей)

Съ право се твърди, че сждбата на артиста е тежка. Той не остава следъ себе си никакъвъ вещественъ споменъ отъ своето изкуство. До като е на сцената, той пилѣе всичкитѣ си възможности, излъчва отъ себе си чаровнитѣ звуци на своя гласъ, буйни страсти трептятъ въ неговата душа, хиляди радости, печаль и страдания се четатъ по неговото лице, огненъ темпераментъ се лѣе отъ неговото сърдце и образитѣ, които той създава на сцената, преизпълнени съ чиста и художествена правда вършатъ чудо: многолюдната публика плаче съ съзитѣ на артиста, смѣе се съ неговия смѣхъ, радва се съ неговата радость, страда съ неговитѣ страдания. Такива художници на сцената не сж много, но Иванъ Кумановъ е единъ отъ избранитѣ. Двадесетъ и петъ години, водимъ отъ свѣтлия миражъ на създаденитѣ отъ него образи, той работи като съвършенъ творецъ.

Започналъ артистическата си кариера въ Русе, миналъ презъ най-лошитѣ условия за създаването на Русенския театъръ, моя колега Иванъ Кумановъ, ведно съ насъ, все млади тогава актьори, вдъхновени отъ Божествения пламъкъ на Меломена, при димящитѣ газови лампи, студена като ледъ сцена и дрипави декори, които сами трѣбваше да нареждаме и промѣняме презъ време на антрактитѣ, Иванъ Кумановъ облеченъ въ царска багреница — защото той единомушно бѣ признатъ отъ насъ за най-добъръ изпълнителъ на царъ Асенъ отъ „Иванко“ Иванъ Асенъ отъ „Бориславъ“ и Иванъ Александъръ отъ „Къмъ пропасть“, всрѣдъ задимената отъ прахъ сцена, той провеждаше ролитѣ на могшитѣ български царе. За младитѣ

тогава фанатизирани артисти, изкуството при невѣроятни неспогоди и технически невъзможности, при липса на художествени ръководители, бѣ спонтаненъ изразъ на лично творчество.

А вѣгърътъ фучи презъ сценитѣ стѣкла на врати и прозорци, минава въ зрителината зала, дето публиката свива премръзналитѣ си нозе и ръце, нахлува на сцената и съ тихъ шепотъ гали слуха на артиститѣ: „Куражъ млади хора, ще дойдатъ дни на повече радость, повече щастие! И обшината ще се загрижи за Васъ, и държавата ще Ви подпомогне, а обществото ще погледне съ по-добро око на Васъ! Презъ страданиято е пѣтя за по-свѣтли бжднини!..“

Отъ Русенския театъръ Иванъ Кумановъ минава въ Пловдивския, Народния театъръ въ София, гдето веднага бѣ отбелязанъ като школуванъ артистъ, а отъ нѣколко години е на сцената на Варненския народенъ театъръ. Тамъ се ползва съ името на пръвъ актьоръ и се радва на завидни успѣхи.

На 16 декемврий, той ще празнува двадесетъ и петъ годишния си юбилей. Едно културно тържество, което хвърли мостъ между сцената и зрителината зала. Чествуване напълно заслужено, защото Иванъ Кумановъ е зрѣла творческа личностъ, обогатена съ вѣрни сценични образи, въ произведени отъ него на сцената. А неговото изкуство е високо, защото то говори съ силата на она, който превъзможва всички страдания на пѣтя на чистото изкуство!

Здравей, драги колега!

Иванъ Русевъ
(Артистъ отъ Русенския общ театъръ)

на. Това чествуване ще стане на 16 Декемврий т. г. въ нашиятъ театъръ. Варненци сж щастливи да стиснатъ ръката на своя любимецъ-артистъ въ този неговъ голѣмъ празникъ. Нека този денъ стане истински празникъ за всички насъ, които обичаме изкуството и тачимъ неговитѣ апостоли съ каквито щедро ни е надарила майката — Отееството.

На 16 Декемврий ние ще

видимъ нашиятъ юбиляръ въ коронната му роля Кортелло въ „Хищници“ отъ Бернщайна. Да си дадемъ среща въ храма на изкуството на този денъ. Тамъ ние най-добре ще изпълнимъ единъ голѣмъ дългъ къмъ родното изкуство и къмъ неговия преданъ съжителъ, юбилярътъ ИВАНЪ КУМАНОВЪ

Д-ръ Изворски

Печатница А. Пъндълийски, ул. „Панагюрище“ 1 — Варна

ИВАНЪ КУМАНОВЪ КАТО АКТЬОРЪ И РЕЖИСЬОРЪ НА ВАРНЕНСКАТА СЦЕНА

Неговият артистически натюрелъ и амплуа. Възсъздателят на най-хубавите ориенталски роли. Четиригодишното сценично творчество на Ив. Кумановъ въ Варненския народен театъръ.

По пжтя на своето творческо развитие Иванъ Кумановъ успѣ да разгъне въ едно широко амплуа своите заложени артистически дарби и да завладѣе сцената и сърдцата на ценители на театралното изкуство въ единъ широкъ мащабъ. И ако днесъ той шествува триумфално съ своите блестящи роли по сцената на театъра, и жъне непрекъснато блестящи успѣхи, това се дължи на неговия могъщъ творчески размахъ: живъ нервъ, естественъ тонъ, непринудена игра и една рѣдка сценична убедителностъ.

Четири години наредъ Иванъ Кумановъ ломѣ съ щедра ржка и могъщъ талантъ отъ дълбочината на своята творческа душа художествени, майсторски обрисувани и напълно завършени, сценични образи, които раздаде на горещите варненски поклонници въ храма на богиня Мелпомена.

Когато Иванъ Кумановъ е на сцената, той е напълно откъснатъ отъ външния свѣтъ, унесенъ всецѣло въ вътрешния духовенъ миръ на своя героиня, които сякашъ ни поднася съ неговата плътъ, кръвъ и характеръ, движенъ отъ своята богата вътрешна интуиция на актьоръ, чиято затрогваща проникновеностъ и палещи слова обгарятъ душата на зрителя, превръщайки зрителната зала въ слухъ, въ едно цѣло ведно съ сцената.

Творческиятъ процесъ у него се развива подъ силата на едно стихийно чувство, на неподражаема вътрешна красота, бликащи непринудено и безъ шаржъ, което спомага, щото създадените отъ него образи да бждатъ почувствувани, че живѣятъ и дишатъ въ своя идеенъ миръ, като, че ли тѣ съществуваатъ като действителни.

Като всѣки творецъ и Иванъ Кумановъ носи за себе си една двойственостъ въ изживяването на трагедията — оная, която изживява на сцената и другата — неговата собствена. Той кове непрестанно образи, които живѣятъ за да умратъ веднага съ падането на завесата не оставяйки никакви трайни следи, докато картините на художника, статуите на скулптура, или книгите на писателя, оставатъ като живи документи на тѣхното творчество, актьорътъ — само единъ красивъ споменъ за зрителя, който времето постепенно забува въ своята преходностъ.

Въ редицата създадени отъ него образи може ясно да се опредѣли и схване общото за тия образи — на типичностъ и характерностъ за неговото широко артистическо амплуа, което си е негово собствено, индивидуално, разлѣто въ едно многообразие по третировката на роли.

Неговото сценично творчество носи въ себе си белези отъ колосите на българската сцена, като Сава Огняновъ, Кръстю Сарафовъ, Коста Стояновъ и Петко Атанасовъ — едно рѣдко и красиво съчетание на неговата артистическа натура.



Иванъ Кумановъ въ ролята на Кмега отъ „Приюта на Магдалина“.

Неговиятъ актьорски натюрелъ и богатата му художническа палитра сж възсъздали образи, които още дълги години ще витаятъ по сцената, като образци на висше художествено претворяване и на самобитенъ свой стилъ.

Кой не се е удивлявалъ отъ неговиятъ Харунъ Аль Рашидъ, Хаджията, Царъ Мурадъ, Мандаринътъ Ма, и не е изпитвалъ възторгъ отъ жестокия му словесенъ бичъ, сковаващъ и смразяващъ дълбоко развълнувания и затаенъ, зритель, или пъкъ въ „Министершата“ вуйчо Васо, Македонски (Хжшове), Херманъ отъ „Бракъ“ не се е заливалъ отъ силенъ неудържимъ смѣхъ, бликащъ отъ неговия свежъ хуморъ?

По общо признание Иванъ Кумановъ е изтъкнатъ като единъ отъ най-вѣщите изобразители на ориенталски роли.

Въ тѣхъ той чувства своята стихия достигаща до най-големъ ширина на разгъване своите творчески възможности и изгарящъ въ тѣхния вътрешенъ пламъкъ, който завладѣва и затрогва. Той така се сражда съ тѣхъ, никога не повтаря, че става просто неузнаваемъ. Прегърналъ въ цѣлостъ всички елементи на източните нрави, темпераментъ и външни характерни белези, та ние виждаме предъ насъ единъ истински ориенталски типъ, въ всичките му отсѣнки.

Познавайки отлично законите на сцената: действие, ефекти, вътрешна и външна обрисовка на ролята и сценичната техника, Иванъ Кумановъ създаде колосални постановки, които ще служатъ и за въ бъдаще като примѣръ.

Постановки като: „1001 нощъ“, „Харунъ Аль Рашидъ“, „Царъ Мурадъ“, „Късметъ“, „Топазъ“ и др. сж и ще бждатъ винаги единъ свѣтълъ празникъ за българската провинциална сцена. Колчемъ пжти тѣ сж идвали да спасяватъ отруденото художествено и материално

положение на нашия театъръ, който подъ ръководството на чужди нему лица крета по загубени пжтеки, лутайки се увлеченъ въ преходното криво разбрано изкуство.

Подъ безмилостните удари на една объркана репертуарна политика, рѣзко отчуждена отъ интереса на широките народни маси, театърътъ днесъ се огъва въ една жестока предсмъртна агония вследствие на една дезинтересованостъ и пренебрежение къмъ него застрашаваща да сжса нишката, която свързва публика и сцена.

Иванъ Кумановъ посвети четвъртъ вѣкъ отъ живота си въ служба на театъра и на 16 декемврий т. г. неговите приятели и почитатели ще дадатъ външенъ изразъ на почитъ и възхвала за художествениятъ наслади, които е раздавалъ щедро отъ сцената.

Неговиятъ 25 годишенъ юбилей ще бжде единъ празникъ не само за Варненския народенъ театъръ, но за цѣлото родно сценично изкуство.

Дим. Талевъ

Творческиятъ пжтъ на Иванъ Кумановъ

(Кратки животописни бележки)

Името на Иванъ Кумановъ е тѣсно свързано съ историята на българския театъръ и днесъ то заема едно отъ най-видните мѣста между неговите първожреци и искрени служители въ храма на Мелпомена.

И въ надвечерието на неговото заслужено 25 годишно чувствуване, като артистъ и режисьоръ, трѣбва сърдечно да му отблагодаримъ, чрезъ което ще изразимъ нашата дълбока почитъ къмъ неговата 25 годишна неуморна и плодотворна сценична дейностъ.

Четвъртъ вѣкъ въ служба на театъра — единъ нанизъ отъ много трудъ, несрета, успѣхи и едно обилно раздаване на незабравими сценични образи, които чертаятъ пжтя на единъ талантливъ и ревностенъ служител на театралното дѣло.

Да се проследи пжтя на неговото, ценно сценично творчество, въ едно по-обширно разглеждане, би било необходимо повече мѣсто, поради което ще се задоволимъ да го предадемъ въ по-важните негови линии.

Ив. Кумановъ е роденъ въ

Русе на 5 II 1894 год. Детските си и юношески години той прекарва въ родния си градъ. Още като гимназистъ, той чувствува въ себе си едно силно влѣчение къмъ сцената на театъра. При забавите, които сж били давани въ училището нему се е отдавало често пжти случай да участва въ тѣхното изнасяне, а по-късно да прегърне лично самъ инициативата и вземе живо участие при тѣхното провеждане.

По време на една подобна забава присъствувалъ и известната наша актриса Роза Попова, която е ръководила тогава една театрална труппа.

Ив. Кумановъ изпълня съ голѣмо майсторство разни хуморески, сценки и декламации, които извикватъ истински възторгъ всрѣдъ публиката, а сжщо така и у Роза Попова, която пожелава да ѝ бжде представенъ младия артистъ.

Виждайки неговите скрити заложби на актьоръ, тя го поканва да участва въ нейната труппа.

И въ последния моментъ, когато абитуранта Ив. Кума-

(следва на друга стр.)

І-во Българско акционерно дружество за книжно мукавено производство

СОФИЯ — КНЯЖЕВО

ул. „Графъ Игнатиевъ“ № 2

София

Телефони — 2:68:87, 2:68:68

Складъ за продажба на дребно, телефонъ № 2-75-70

Княжево

Централа Княжево телефонъ № 2:29:74

Фабрика телефонъ № 44 (5:65:44)

Телеграфически адресъ КНИЖНА София.

Памучна предачница

България А. Д.

Производство на
всички видове
търговски и
индустриални

П а м у ч н и

П р е ж д и

Капиталъ 50,000,000 лв.

Седалище София

фабрика с. Княжево

Акционерно дружество

ГЛАРУСЪ

„АТАНАСЪЙСКИТЕ СОЛИЦИ“

Телеграф. адресъ „МАХАГЪ“

производство на

идеално бѣла морска солъ

и л кристали, смлѣна и на бринети

СОФИЯ, „ГР. ИГНАТИЕВЪ“ 5, телефонъ 52-0-36

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Капиталъ 500.000.000 лева

Резерви 1.250.000.000 лева

КЛОНОВЕ: София, Бургасъ, Варна, Видинъ,
Габрово, Дупница, Кюстендилъ,
Ломъ, Пловдивъ, Плевенъ, Русе, Сви-
щовъ, Сливенъ, Ст.-Загора, Па-
зарджикъ, Търново,
Хасково, Шуменъ, Ямболъ,
Казанлъкъ, Асеновградъ, Враца и
Горна-Орѣховица.

Агентури: въ околийските и по-голе-
ми центрове на брой 75.

„БУЛХАГЪ“

Българско Търговско Акционерно Дружество
Царъ Владиславъ, 10.

„ОЛИО ДОНЕВИ“

Производство на фабриките и РАФИНАРИЯТА за растителни масла на:

Ст. Доневи - Синове - Попово
и клонъ гара Дралфа

Известно съ високото си и гарантирано качество
въ всички чужди и български пазари. Произ-
водството е подъ строгата и веща контрола на
специалистъ инженеръ-химикъ.

Предпочитайте и изисквайте само „Олио Доневи“ фабрики Доневи - Попово

Телеграми: Фабрика Доневи

Телефонъ 54

Българско Акционерно Дружество **„ГРАНИТОИДЪ“**

Производство и продажба на **ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ**

◆
Портландъ циментъ „Гранитоидъ“
Всѣкакви ж. бетонни и циментови изделия
ГИПСЪ, шукартенъ, албастровъ и кристаленъ

◆
ИНДУСТРИАЛНИ И ЗА ДОМАШНО УПОТРЕБЛЕНИЕ

Пирински каменни вжглища

и

Пирински брикети

Кантора: София V -- Подуене, Телефонъ № 4-13-21

АВРАМЪ М. ЧАЛЬОВСКИ

Най-реномираната фабрика на
прочутитѣ шоколади и захарни
издѣлия въ България

Шоколадитѣ
„Букетъ”

Маслото
„Вега”

Халвата
„Чальовски”

финнитѣ и деликатесни бонбони

„ЧАЛЬОВСКИ”

се предпочитатъ отъ всѣхъ консуматоръ, който цени високото качество и
богатата питателностъ на строго и грижливо подобрени материали, отъ
които сѣ приготвени финнитѣ произведения на

Аврамъ М. Чальовски

ИВАНЪ КУМАНОВЪ КАТО ЧОВЪКЪ

презъ погледа на единъ младъ поклоникъ на изкуството му

Първото си запознанство с актърът, Ив. Кумановъ, направихъ отъ сцената на Варн. Нар. Театъръ, наблюдавайки съ най-живъ интересъ, коронниятъ му ориенталски роли, които будѣха тогава небивалъ интересъ всрѣдъ варненската публика.

Единъ мъжественъ, завладяващъ тонъ, бавна, тежка, царствена походка, вледеняващъ погледъ и внушителна фигура, открояваха образа на единъ безподобенъ, суровъ въ жестокостта си, источенъ деспотъ, който поразява и приковава зрителя, въ цѣлото му множество. Такъвъ се превъплотаваше той въ Харунъ Ал. Рашидъ, Царъ Мурадъ, Мандарина Ма, и тия мои впечатления наслояваха у менъ едно неясно чувство, като отзвукъ и въздействие, и създаваха смѣтно убеждение, че Ив. Кумановъ и въ своя частенъ животъ носи тѣзи характерни белези, отразени въ тия му роли.

Минаха дни отъ тогава.

Случаятъ съвсемъ неочаквано ми даде възможность да се запозная съ него и осъществя моето желание да запазя за себе си, единъ малкъ споменъ отъ Ив. Кумановъ; да видя и разговарямъ съ онзи кумиръ на публиката, който я заробваше и превръщаше, съ силата и величието на своето изкуство въ трепетъ и слухъ, очакваща какъ ще разреши ловко преплетената интрига.

Впоследствие моето запознанство значително напредна и азъ можахъ да се приближа къмъ него, въ кръга на ония му приятели и почитатели, които го заобикалиха, сподѣляйки съ него, презъ свободното време, весели и безгрижни разговори.

Първитъ ми впечатления отъ отъ него бѣха изненадваща за мене. Въмѣсто безпощадния и жестокъ тиранинъ отъ сцената, азъ открихъ у човѣка Ив. Кумановъ единъ благъ характеръ, съ чисто, любвеобилно сърдце, отзывчива и благородна душа и единъ занимателенъ

увличащъ въ своя разговоръ, събеседникъ.

Скроменъ въ живота, той, никога не говори за себе си. Отбѣгва да създава шумъ около името си. Въпрѣки неговиятъ голѣмъ успѣхъ на сцената, това ни най-малко не го промѣня да бѣде достъпенъ и сподѣля съ всѣкого, безъ разлика на общественно положение и културенъ уровень и да създаде приятна и душешевна атмосфера на приятелство.



Тихъ и спокоенъ на видъ, той става крайно възбуденъ и рѣзкъ въ думитъ си къмъ тия — които подмолничатъ, съ подлости и си служатъ съ долни домогвания. Той сипе върху имъ жаръ и жупель, изрича горчиви, но справедливи думи и страда болезнено когато е онеправданъ, наскърбенъ и неразбранъ.

Това е човѣкътъ Ив. Кумановъ, избраникъ отъ съдбата да бѣде артистъ, за да раздава широко съкровищницата на сърдцето си, да раздава душата си, изгарящъ въ стихията на своето изкуство, което пречиства душата отъ дѣлничното и я понася къмъ облацитъ на по-висшето и безсмъртното.

Гедимиръ Ивановъ

Подвигътъ на актъора

Винаги съ особено чувства прекрѣчвамъ прагътъ на театъра. Съ чистото, съ здравото чувство на обикновения зритель, който отива да гледа, но не и да критикува. Не съ оная поза на превзетия критикъ, който въ нѣкой мѣстенъ вестникъ ще излѣзе въ колонитъ му на другия день да обругае и отрече всичко на онова, което предната вечеръ е гледалъ на сцената.

А колко много трудъ, колко много нерви сж вложили тия труженици на театъра — артисти, техници и режисьоръ! Да се вродишъ въ ролята си, да изживѣешъ всичко това на сцената, да дадешъ образи, когато въ собствената ти душа другъ образъ бушува и те терзае — образа на собствения ти миръ и душа, — то значи да откришишъ нѣщо живо отъ себе си.

А ние зрителитъ предъ сцената чакаме да ни се представятъ образитъ отъ пиесата, такива, каквито авторътъ имъ ни ги е обрисувалъ, осмислилъ. Ние нервничимъ, а особено много нераничатъ компетентнитъ критици.

Но какво да се прави такава е съдбата на артиста, — той бива повечето отричанъ, критикуванъ, по-малко признанъ. А това е трагедията на душата му, на личното му достойнство.

Такъвъ е живота на артиста. Онова изживѣно задъ спуснатата завѣса, то е чуждо намъ зрителитъ. Колко много се изживява тамъ, — още повече се отразява върху артиста.

И при вдигнатата завѣса играта на артиститъ се следи отъ голѣмото множество — съ затаенъ дѣхъ, съ чувство на симпатия, съ разбирания безпретенциозни, изказвайки задоволството си съ шумнитъ ржкоплѣскания.

Защото ние гледаме картини отъ живота, защото на сцената се разкриватъ предъ насъ сцени, случаи отъ нашия животъ, въ семейството ни, въ живота на другитъ, защото се

виждаме осмѣни на сцената, защото тамъ ние гледаме онова, което трѣбва да отбѣгваме въ нашия дѣлниченъ ежедневенъ животъ.

А колко много поука м ке да се вземе отъ живота на сцената, отъ театъра, това училище за насъ голѣмитъ, възрастнитъ.

И всичко това отъ хубавата, издържана игра на артиста, който на сцената руши здраве, кжса нерви дълги години, безъ да иска да знае какво ще има на старини и съ какво ще изживѣе старинитъ си. Именно това себеотрицание на артиста е безсмѣнно подвигъ.

Юбиларътъ Иванъ Кумановъ цѣли 25 години служи преданно и отъ сърдце на сцената.

Въ тия години той е създавалъ цѣлъ нанизъ отъ фигури, образи, въ чиито роли е игралъ на сцената.

И намъ е драго, да го виждаме на сцената съ неговата естествена, непринудена игра въ разнитъ му роли. Той ни задоволява, като ни спечелва още съ появяването си на сцената, — ний го гледаме като свой човѣкъ, безъ да се мъчимъ да търсимъ грапавини въ играта му, защото знаемъ, че той майсторски и съ душа ще излжи отъ себе си фигура, която автора на пиесата и режисьора искатъ отъ него.

Нека Ив. Кумановъ се радва още дълги години наредъ на здраве, бодростъ, за да черпи съ още по голѣмъ размахъ нови и живи образи и довърши успѣшно своето богато сценично творчество.

Дим. Влаевъ
подполковникъ о. з.

Въ началото на идния месецъ излиза първия брой на илюстрирания седмичникъ „Варненски ребусъ“, съ много интересенъ и разнообразенъ материалъ. Редакцията ще раздава на своитъ редовни читатели богати премии, приятни изненади и подбрано четиво. Цена 1 лв.

Пресована мая „НАЧЕВЪ“

облекчава труда на хлѣбарския работникъ и удѣлжава живота му

Н. Н. Начевъ Акц. Д-во — Русе

Пушете ароматичнитъ
цигари „МОМИЧЕ“
на М. К. Авгериниди
Варна

Честитки по случай 25 год. сценична дейност

Варненските реномирани и първостепенни търговски и занаятчийски фирми, със приятно чувство на личен и обществен дълг, честитят заслужения 25 год. сценичен юбилей на нашият талантлив артист и режисьор г. **Ив. Кумановъ** съ пожелание още дълги години наред да служи на сцената и твори все по-нови и по-обаяващи образи.

(Следват адресите на фирмите, които честитят юбилея на г. Иванъ Кумановъ).

Редакцията на „Културен преглед“ наредъ съ всички приятели и почитатели на юбиляра, честити 25-годишната му непрекъсната сценична дейност.

Варненска популярна банка

Банка „Български кредит“ — Варна

Приморска популярна банка

Кръстю Н. Тачевъ
търговецъ на брашна и др.

Бр. Малинови
търговци. ул. 27 юлий. 11

Първокласен ресторантъ
Кристалъ
на Ал. Николовъ

Складъ готови дрехи
Георги А. Бошнаковъ
ул. Царъ Борисъ.

Магазинъ **Букетъ**
ул. Царъ Борисъ 21, на складъ
производство Чаловски

Магазинъ **Берлинъ**
ул. Царъ Борисъ. Складъ на
чисто вълнени платове.

Обущарски магазинъ
Д. Калояновъ
ул. Царъ Борисъ, готови обу-
ща и по поръчка.

Оптически магазинъ
А. Мосачо
ул. Царъ Борисъ, на складъ
прочутитъ очила „Цайсъ“ гра-
мофонни плочи, фото-апарати
и други.

Шапки-галантерия
Никола Жечевъ подъ хотелъ
Преславъ,

Пандо Филиповъ
търговецъ на брашна и др.

Военна шапкарница
Славчо
улица Преславъ, на Сл. В. Ва-
силевъ

Бр. Т. Желъзкови
Магазинъ за кожни изделия,
галоши, шушони и др.
ул. Преславъ.

Манифактуренъ магазинъ
Виолетъ
ул. Преславъ на Д. Бангиевъ.

Складъ вълнени платове
Вас. Хр. Поповъ
ул. Преславъ
на Петъръ Петровъ.

Хр. Кожухаровъ
търговия съ брашна и др.

Манифактуренъ магазинъ
Араадъ
ул. Преславъ Н. А. Папазянъ.

Черно море
трикотаженъ фабриченъ складъ
ул. Преславъ.

Димо
манифактуренъ магазинъ
ул. Преславъ на Димо-
Бъчваровъ.

Никола Бозаджиевъ
търговецъ на брашна и др.

Книженъ складъ
Ив. Стойновъ & Н. Милковъ
ул. Преславъ.

Книжарница **Ванцаровъ**
ул. Преславъ на
Кирилъ Бобевъ, всички видове
канцеларски потреби.

Кебапчийница **Бай Христо**
ул. Царибродъ на Христо Гр.
Николовъ.

Кафе Балканъ
Иванъ Андреевъ.

Петъръ Кожухаровъ
търговецъ на брашна и др.

Руско Раевъ
питиепродавецъ ул. Русе

Кръстю Софийски
I-а дипломирана бозаджийница
Пчела

Стоянъ Алексиевъ
Игнатъ Пеневъ
представ. радио „Телефункенъ“
складъ електрически, водопро-
водни и др. материали.

Шивашка кооперация
Морски изгрѣвъ
ул. Царъ Борисъ 2, складъ на
вълнени платове.

Обущарски магазинъ **Астра**
ул. Царъ Борисъ 2, на Ради
Ив. Чаталовъ.

Кафе Лондонъ
Георги Владимировъ

Дамски салонъ **Данчо**
ул. Царъ Борисъ 9.

Манифактуренъ магазинъ
Луксъ

Брешевъ & Комисаревъ
Дрехарница **Пловдивъ**
ул. Царъ Борисъ 9, на Братя
Мандилови, складъ готови
дрехи.

Крояческо ателие
Новъ свѣтъ
на Ив. Петлешевъ ул. Левски 4

Магазинъ **Блокъ**
ул. Царъ Борисъ, на Авр. Гом-
бергъ, складъ на финни шоко-
ладови и захарни изделия.

Рждодѣленъ и галантериенъ
магазинъ **Мосачо**
ул. Царъ Борисъ, булски арти-
кули, кръщелни подаръци и др.

Магазинъ **Екертъ**
ул. Царъ Борисъ, представи-
телство реномираната фабрика
Пъевъ, София.

Магазинъ **Рено**
складъ на бензинъ масла, гу-
ми и др. Бр. Ив и Г. Георгиеви

Художествено фото ателие
Торкомъ Бояджиянъ
ул. Царъ Борисъ.

Фризьорски салонъ
Севиля

Атанасъ Ивановъ
улица Князь Александъръ.

Магазинъ **Атанасъ**
ул. Царъ Борисъ, на Атанасъ
Трандафиловъ, магазинъ за рж-
кодѣлие, бродерия и бѣльо.

Софийски салонъ **Камелия**
ул. Царъ Борисъ 31, складъ
готови дрехи.

Галантерия — шапки
Димо Йовковъ
ул. Царъ Борисъ 21.

Бр. Върбанови
Търговия на брашна и др.

Парфюмерия
Черната котка
ул. Царъ Борисъ 21, складъ на
всички видове парфюмерийни
стоки, очила и др.

Ботю Даскаловъ
ул. Царъ Борисъ, представи-
телство радио апарати „Ради-
оне“. грамофонни плочи, елек-
трически и др. материали.

Никола Поповъ & Сие
валсови брашна.

Крояческо ателие
Ив. И. Колевъ
изработка на костюми по по-
следни модели.

Станко Калчевъ
представ. радио „Филипсъ“,
грамофонни плочи, електри-
чески и др. материали.

Електрумъ
представ. радио Хорнифонъ,
електрически и др. материали
Инж. Котаровъ & Сие О.О.Д-во

Дамски шапкарски салонъ
Чехия
ул. 6-й септемврий
Дим. Ат. Илиевъ

Базаръ **Габрово**
ул. 6 септемврий, складъ въл-
нени преди, трикотажъ, ризи,
бански принадлежности.

Първокласенъ ресторантъ
Морско око
първостепенна кухня, финни
напитки.

Иосифъ Чипрутъ
представ. радио Менде
ул. 6-й септември 3.

Магазинъ **Карлово**
домашни тъкани, черги, кили-
ми и др. Бр. М. Цвѣткови
ул. 6-й септемврий.

Ник. Каралановъ
ул. 6-й Септемврий, складъ ра-
дио апарати, грамофонни плоч-
и, електрически и водопро-
водни материали.

Химическо ателие
Диамантъ
ул. 27-й юли Величко Б. Бъч-
варовъ — Венчо, чисти, глади,
боядисва дрехи.

Семейна пивница и карнацария
„Евксиноградъ“
уютна обстановка, финни
напитки.

Стефанъ Василевъ
книжарница и книгоезница
ул. 6-й септемврий.

Модно кройческо ателие
О бонъ марше
задъ църквата „Св. Никола“
костюми по последни модели
К. Тъмневъ & П. Мартиновъ.

на Ив. Кумановъ, като актьоръ и режисьоръ

Пивница и карнацария
Народна механа
изворътъ на ароматични бѣли
и черве и вина.

Реномиранъ ресторантъ
Венеция
отлично обзаведена кухня
ул. 6-й септемврий.

Пивница и карнацария
Свато
ул. Сливница, първокачествени
и разнообразни закуски на
скара, отлични напитки
Дим. Парашкевовъ.

Реномираното ателие за
точени листа и каданфъ
доброкачествена стока. Братя
Михайлови, ул. 27-й юлий.

Химическо ателие
Прогрестъ
улица 27-й юлий, чисти, глади,
боядисва съ гаранция.

1-ва Варненска работилница за
ржжавици **„Лъвъ“**
готови и по поръчка
ул. Шипка
Апостолъ Ив. Горановъ.

Сладкарница **Луна**
ул. Шипка, винаги прѣсни
пасты, Илия Боневъ

Пивница **Сунгурларски**
мискетъ ул. Шипка
бѣли червени ароматични вина,
уютна обстановка,

Милко Минковъ
производство финни кожени
издѣлия.

Матей Недковъ & Сие
фабрика за химическо чистене
и боядисване.

Специаленъ дамски фризьор-
ски салонъ **„Ида“**
ул. Шейново 6
на Ида Резникова.

Кожухарски магазинъ
Мечка
ул. Царъ Борисъ, Миро Ди-
митровъ & Руси Телаловъ

Никола Ив. Станевъ
магазинъ **Ел-во-ка** радио
апарати Електрикъ, електри-
чески и др. материали, голѣмъ
изборъ полилеи,
площадъ Независимостъ.

Гостилница **Апетитъ**
ул. Левски 4
Янко Димитровъ

Бръснаро - фризьорски салонъ
Опера
ул. 27 юлий 30, Ник. Куцаровъ

Дрехарски магазинъ
Голото дете
на Нисимъ Авидоровъ
складъ готови дрехи.

Автомобилна кооперация
Превозъ—Варна

Содолимонадена кооперация
Съединение

Вулканъ А. Д. — Варна
производство на печки и гот-
варски машини типъ Перникъ

Магазинъ **Камила**
ул. Царъ Симеонъ, прочутъ
съ своята идеална частота. Ви-
наги прѣсно млѣно кафе.

М. Казаковъ &
Хр. Теохаровъ
тенекеджийска работилница
ул. 6-й септемврий.



Колониален магазинъ
Михайлъ Димитровъ
на едро, ул. Охридъ

Бр. А. & Я. Кирякови
придворни доставчици на сар-
дели и зеленчукови консерви.
Лозаро-винарска кооперация
Димитъ

Аршакъ Закеянъ
кроячъ, ул. Арх. Филаретъ 3.

Юрданъ Бъчваровъ
Владиславъ 25

Първокласенъ хотелъ
Мусалла

Магазинъ **Теменуга**
ул. Преславъ, галантерийни
стоки Ст. Даскаловъ.

Реномирана сладкарница
Парижъ ул. Преславъ.

Ориентъ А. Д-во
ул. Царъ Симеонъ 23, на складъ
земледѣлски индустриални и
занаятчийски машини.

Модно кройческо ателие
„Венеция“ № 1
ул. Драгоманъ 7.

Декоративенъ магазинъ
Художникъ
ул. Царъ Борисъ 22, на
Ради Тодосевъ

Фабрика за спиртни питиета на
Я. Г. Цукато &
Д. Анемояневъ

Пивница
Костурско езеро
Колю Ишковъ

Колбасница **Беконъ**
ул. 6-й септемврий

Първокласенъ ресторантъ
Преславъ
отлична кухня и всички видове
напитки. Фетваджиевъ

Шивашко ателие **Тони**
ул. Шейново 3, елегантни ко-
стюми, трайна изработка.

Шапкарница **България**
ул. Царъ Симеонъ
на Райко Петровъ

Киро Яневъ — сарафинъ

Велосипедно ателие
Царя на педалитѣ
ул. Мария Луиза
Александъръ Николовъ

Сладкарница **Ясна Поляна**
ул. Драгоманъ 12. Изворътъ на
най-различнитѣ сортове
пасты по 2 лева.

Магазинъ **Златното зайче**
ул. Владиславъ на Вл. Цанковъ
галантерия и парфюмерия.

Ржкодѣленъ магазинъ
П. Д. Парасковъ
ул. 6-й септемврий

Първокласна сладкарница
Савоя
ул. 6-й септемврий 3.

Иванъ Заринчевъ &
Хар. Андреевъ
търговия съ плодове въ прѣс-
но и сушено състояние, износ
на грозде, ул. Ц. Симеонъ 19
телефонъ 25-62.

Моденъ кройчъ **Момчо**
Момчо Г. Паскалевъ
ул. Царъ Симеонъ

Бръснарски салонъ
Народенъ театъръ
ул. Русе

Месарски магазинъ
Искъръ
Ранковитѣ хали

Художествено фото-ателие
Скала
Арамъ Хаджоланъ
ул. Царъ Борисъ

Художествена печатница
Ан. Пъндъклийски
ул. Панагюрище 1.

Д. Бангиевъ манифакту-
ренъ магазинъ **„ВИОЛЕТЪ“**
ул. Преславъ.

Серафимъ Ивановъ
желѣзария, електрически и во-
допроводни материали, кера-
мика и др. ул. Ц. Симеонъ 21.

Янко А. Зантопуловъ
акц. д-во; 1-ва българска бакъ-
рена фабрика за медни, алу-
миниеви и лѣярски издѣлия—
Варна

Съединение
търг. акц. д-во за манифактура

Бр. Габровски
клонъ Варна. Представителство
на русенски таблени и месин-
гови кривати.

Общъ подемъ
представителство Районенъ
земледѣлски кооперативенъ
синдикатъ—Провадия

Ив. Д. Червеновъ
търговия, колониалъ и желѣ-
зария на едро.

Представителство въ Варна
Общъ подемъ
Провадия,
ул. Габрово № 23

Пивница **Новъ животъ**
Илия Тръпчевъ, ул. Русе.

Бръснарски салонъ
Карменъ
Торосъ Левановъ
ул. Драгоманъ.

Кафе **„България“**
ул. „Русе“ (подъ Данъчното
управление)

А. С. Виницки
химическа работилница за чи-
стене, боядисване и гладене
на дрехи.

Обущарски магазинъ
„Венеция“
ул. Владиславъ

Галантерийенъ магазинъ
Базаръ София
Михайлъ Първановъ
ул. Владиславъ]

Складъ строителни материали
БРАТЯ ИВАНОВИ
ул. х. Димитъръ

Манифактуренъ магазинъ
Елеонора
Ганчо Обрешковъ
ул. Владиславъ
(подъ областния съдъ)

Гумени печати
Златенъ Лъвъ
Борисъ Наумовъ
(срещу Омнибусна служба)

Творческият път на Иванъ Кумановъ

(продължение)

новъ ще трѣбва да се яви на зрѣлостенъ изпитъ, той се отзовава въ театъра на Роза Попова, въ Варна, помещаващъ се въ старата сграда на днешния лѣтенъ кино Палазъ, наричана тогава театъръ „Борисъ“.

Едва 18 годишенъ той взима участие въ старешки роли, като играе въ „Лудетина“ ролята на Закрутинъ, въ „Дамата съ Камелитъ“, Жоржъ Дювалъ и др., роли, които не отговаряли на неговиятъ младежки темпераментъ и амплоа, които обаче биватъ най-живо и старателно предадени.

Следъ около 5-месечно участие въ състава на Роза Попова, той бива принуденъ да се завърне въ Русе, при домашнитѣ си, които били твърде сериозно загрижени отъ „поведението“ на тѣхния синъ.

Въпреки всичко, това, той чувствувалъ дълбоко въ себе си, че е призванъ да служи на театъра и това негово силно влѣчение го отвежда наново на сцената, но този път на Русенския общ. театъръ, кждето той вече окръгилъ значително своята артистическа индивидуалностъ. Тукъ изнася съ успѣхъ роли като: Царъ Асенъ отъ „Иванко“, Ив. Александъръ (къмъ „Пропастъ“), Осипъ отъ „Ревизоръ“ и др. Съ обявяването на Европейската война, той постъпва доброволецъ въ тежката артилерия и взема дейно участие въ всички бойове, развили се въ Добруджа и малко по-късно следъ това на Солунския фронтъ.

По това време тамъ бива сформиранъ дивизионенъ театъръ, при който бива командированъ и Кумановъ. Театърътъ е давалъ представленията си въ село Моловище, скъжтано въ подножието на Пелистеръ — планина. Тамъ Кумановъ играе въ „Женитба“ ролята на Кучкаровъ; Станчо Квасника отъ „Службогонци“ и др.

Следъ примирието той постъпва отново въ Русенския театъръ, ръководенъ тогава отъ Вл. Теневъ. Тамъ той се оформя напълно като актьоръ и застъпва изключително централни роли, като Георгъ, отъ Огньоветъ на св. Ивановата нощъ; Гергъ, отъ „Гибельта на Надежда“; Ернесто, отъ „Великия Галиотъ“; Ечапаръ отъ „Съднитъ“ и др.

Характерното е, за него, че като актьоръ отъ състава на Вл. Теневъ той изнася предимно драматически, отъ които повече младежки роли.

Следъ Вл. Теневъ за режи-

сьоръ идва Борисъ Еспе, презъ чието време Русенския общ. театъръ достига на една завидна висота по съставъ, репертуаръ и художественостъ, та бива признатъ за първи въ България.

Въ неговиятъ артистиченъ съставъ влизали голѣмитѣ артисти: Шахатуни, Кр. Сарафовъ, Коста Стояновъ, Тодорина Стойчева, Люб. Золотовичъ, Храновъ, Хранова и др.

Подъ вещата режисура на Б. Еспе, Кумановъ преминава къмъ претворяването на интригантски роли: Едмондъ, отъ „Кралъ Лиръ“; Кралътъ въ „Хамлетъ“ Президентътъ въ „Коварство и любовъ“, и др.

Презъ 1924 год. по покана на Вл. Теневъ, тогава директоръ на Варн. общински театъръ, Кумановъ идва въ Варна, кждето работи само единъ сезонъ. Представленията сж били изнасяни въ зала „Съединение“, въ която се е работило при твърде неспосни условия.

Презъ следующата година, той се връща отново въ Русенския общ. театъръ съ директоръ — режисьоръ, П. К. Стой-

чевъ. Презъ сезона изнася роли като: Харунъ Алъ Рашидъ, отъ „1001 нощъ“; Роже де Монкларъ, отъ „Марионетки“; по-късно при директоръ Стеф. Кировъ, изпълнява роли: Хаджитъ, отъ „Кжметъ“; Кристофъ Ротъ, отъ „Вѣра и Отечество“; Голѣмановъ, отъ едноименната пиеса на Ст. Л. Костовъ.

Презъ 1928 год. той бива ангажиранъ въ Пловдивски общ. театъръ, при директоръ Тачо Таневъ, гдето се задържа до 1933 год. На тамошната сцена той изнася съ блѣскавъ успѣхъ: Цезаръ, отъ „Мариусъ“, Прокурора, въ „Процесътъ на Мери Дюганъ“, юбилейната си роля Ашиль Котилонъ, отъ „Хищници“, Масларовъ, отъ (Милионерътъ); Македонски отъ „Хъшове“ и др.

Презъ 1933 год. бива приетъ въ Народния театъръ — София, кждето застъпени отъ него роли се радватъ на грамаденъ успѣхъ срѣдъ столичната публика. Роли като Лордъ Бърлей, отъ „Мария Стюартъ“, Лахаеръ, отъ „Св. Йоанна (Жана д' Аркъ)“, сж оставили незаличими спомени за любителитѣ на театралното изкуство.

Презъ 1934 год. той идва въ Варненския народенъ теа-

търъ вече като утвърденъ артистъ, заемащъ едно отъ челнитѣ мѣста между имената на нашитѣ първостепени артистически сили.

На варненската сцена той жѣне непрестанно успѣхи въ своитѣ короновани роли. Непрекжнато въ течение на редъ години той твори, кжса и раздаде съ силата на могущъ творчески размахъ свидни и вѣчно свежи образи. Създадени отъ него: Харунъ Алъ Рашидъ (Багдатския хамалинъ) Царъ Муратъ, отъ едноименната пиеса на Казанджиевъ, Мандаринътъ Ма, (Тебеширениятъ кржгъ) Куцаръ, отъ „Албена“, вуйчо Васо, (Министершата) Дьоферней, (Марионетки), Депутатътъ Тома Тонкинъ, Чорбаджи Гено (Бащи и синове) Вартанъ Джепарадзе, (Щастливъ бракъ) Цезаръ, (Фани) Графъ Мариаша (Депутатъ) и др. образи които ще останатъ паметни и вѣчно неувѣхващи въ историята на Варненския народенъ театъръ. Освенъ това Ив. Кумановъ е поставялъ и много пиеси. Неговитѣ постановки: 1001 нощъ, Царъ Муратъ, Албена, Топазъ, и др. издаватъ по единъ безспоренъ начинъ, неговитѣ ценни режисьорски дарования.

„Културенъ прегледъ“

:ТИГЪРЪ: А. Д-ВО

ФАБРИКА ЗА ПАМУЧНИ ПРЕЖДИ

София — пощенска кутия 316

Телегр. адресъ: „ТИГЪРЪ“

Телефони: 3-83-20, 3-83-29

ПРОИЗВОДСТВО НА ИНДУСТРИАЛНИ ПАМУЧНИ ПРЕЖДИ

ОСНОВИ И ВЪТЪЦИ НА:

Гранчета, Пинкопси,
Кройцшпули, Трикотажни,
Баркопси, чорапни,

Пресукани двойки, тройки и други

Фабрика „СОФИЯ“ с. Райна Княгиня

ул. „Военна рампа“, 57

Българско акционерно дружество за над-и подземни строежи

„ЦИКЛОПЪ“

СОФИЯ, телефони: 2-11-64 и 2-61-02

извършва всички видове строежи

„Културенъ прегледъ“

ОБЩИЯТЪ СЪЮЗЪ

на

Българските Земедел. Кооперации

е най-мощната стопанска и социална организация в България, която обединява 38 районни кооперативни съюзи, 1500 селско-стопански кооперации с 220 хиляди членове стопани.

През изтеклата 1937 година Общият съюз на българ. земеделски кооперации е изнесъл на външния пазар:

1023 вагони плодове и зеленчуци за
40,000,000 лв.;

44,000,900 бройки яйца за
65,000,000 лв.;

събрал за вътрешния пазар и изнесъл в чужбина 205,000,000 кгр. зърнени храни, слънчоглед и др. за
650,000,000 лв.;

93 кгр. розово масло за 2,790,000 лв.

4500 килограма ментово масло за
2340,000 лв.;

млечни и животински произведения за
29,000,000 лв.

През същото време Общият съюз е доставил и пласирал в страната: колониални стоки за 64,000,000 лева; машини и резервни части за 18,000,000 лева; петрол и петролни деривати за 84000000 лв. и книжни материали за 20000000 лв. и др.

Производство и склад на мебели

Бул. Царица Йоанна, 6.
Телефон 2-41-62.

ЛУВЪРЪ

Варненци и гости на София

Единствената реномирана семейна пивница и ресторант е

II-РА ШУМЕНСКА

"Леге" № 25, на Петър Б. Мисев — София.

В "II-ра Шуменска" ще намерите най-добра и изискателна българска кухня, най-доброкачествени напитки, уютна обстановка, отлична скара, през всяко време и най-вежлива прислуга.

"II-РА ШУМЕНСКА" остава без конкурент в София и затова се посещава от всички обществени среди.

Цените са достъпни за всички!

Акционерно д-во

„ПАМУКЪ“

ПАМУЧНА ПРЕДАЧНИЦА

ФАБРИКА: Драгалевска спирна

НАНТОРА: Ул. Клементина № 4

Телефон ФАБРИКАТА: 2-59-48

Телефон НАНТОРАТА: 2-53-19

ТЕЛЕГРАМИ: „ПАМУКЪ“ — СОФИЯ

Предачницата
произвежда

Всички видове памучни прежди
ЕДИНИЧНИ И МНОГОЖИЧНИ

СОФИЙСКА ПОПУЛЯРНА БАНКА

Основана 1904 година

Член на Съюза на народните кооперативни банки
Собствено здание ул. Калоян № 1 илон ЮЧ-БУНАРЪ, ул. Пирот № 63

Капитал и резерви	53,000,000 лв.
Влогове	115,000,000 лв.
Пласменти	140,000,000 лв.

ЧЛЕНОВЕ 5,100

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ

Радио лампи „ВАДВО“

Американски лампи „Пуротронъ“

Радио части Хидра и Драговид — Радио апарати Лоренц
Никола Жебаров — София, Мария Луиза 63, тел. 3-20-76.

„Българска тръбна индустрия“

Акционерно дружество

София, ул. Лезски № 2. Телефони: 2-56-72 и 2-51-19

Произвежда:

желязни тръби черни и цинковани
за водопровод, отопления и други.



БЪЛГАРСКО ПИВОВАРНО Д-ВО

Ш у м е н ъ

ПРИДВОРНИ ДОСТАВЧИЦИ

Основано 1882 год. Тел. № 12 Телегр. адресъ: ПИВОВАРНЯ



КЛОНЪ-ДЕПОЗИТЪ ВЪ СОФИЯ:

ул. „Родопи“ 25, Телеф. 3-16-10

КАНТОРА СОФИЯ:

Ул. „Раковски“ 123, тел. 2-30-95

СЪ ДЕПОЗИТИ ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА ВЪ СЛЕДНИТЪ ГРАДОВЕ И СЕЛА:

Варна, Провадия, Нови Пазаръ, Разградъ, Русе, Две могили, Сливо поле, Бѣла, Тръмбешъ, Попово, Търговище, Горна Орѣховица, Таброво, Плачковци, Ловечъ, Левски, Плъвенъ, Червенъ Брѣгъ, Орѣхово, Ломъ, Видинъ, Фердинандъ, Враца, Горна Джумая, Самоковъ, Кюстендилъ, Перникъ, Стара Загора, Чирпанъ, Казанлъкъ, Ямболъ, Елхово, Раднево, Харманлий, Сливенъ, Айтосъ, Бургасъ.

Произвежда прочутото и типично „ШУМЕНСКО ПИВО“ ненадминато по вкусъ, ароматъ, пълнота и трайностъ. Благодарение на тия свои затвърдени качества е най-РЕНОМИРАНОТО И ТЪРСЕНО ПИВО въ България. Производство и пласиментъ 50 на сто отъ общия въ страната.

Търсете и пийте само **Шуменско пиво.**

І-ва Българска стъкларска фабрика А. Д.

ГАРА ГЕБЕДЖЕ

изработва най-финна стъклария и порцеланъ
ненадминати по качество и цена.

Радоеви и Со А. Д.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА:

**A. & A. Crompton & Co
Ltd Shaw**

Английска прежда, марка „ЗЛАТЕНЪ МЕДАЛЪ“
ALLIANCE ASSURANCE COMPANY,
Limited, London

Осигуровки—пожаръ

THE AUSTIN MOTOR COMPANY
Limited, Birmingham

Най-реномирани английски автомобили

АГРО-ХИМИЧЕСКА ИНДУСТРИЯ А. Д. — ПЛОВДИВЪ

1. Препарати противъ вредителнѣ по земледѣлскитѣ култури.
2. Препарати противъ паразититѣ по домашнитѣ животни.
3. Медицинско и техническо рициново масло.

СОФИЯ

Кантора „Екз. Иосифъ“ 59. Тел. 2-37-19 и 2-16-12

Куинъ Мери

81.773 тона

Най-голѣмиятъ, най-новиятъ, най-комфортниятъ и
най-бързиятъ параходъ на свѣта, който
минава океана за 4 дена.

За Северна Америка пътувате само съ него и ос-
таналитѣ параходи на **Кунардъ Хуайтъ
Старъ Лимитедъ** — гордостта на англий-
ското корабостроителство.

За Южна Америка съ параходите: „МАРСИЛИЯ“,
„КАМПАНА“, „ФЛОРИДА“ и други, които правятъ
отъ 14 до 15 дена по океана.

ГЕНЕРАЛЕНЪ ПРЕДСТАВИТЕЛЪ ЗА БЪЛГАРИЯ
ТОМА К. БАКРАЧЕВЪ

пл. „Лъвовъ мостъ“ — София

Отъ началото на м. май т. г. се откри ЖЕЛѢЗО-
ПЪТНО БЮРО Тома К. Бакрачевъ и Синове ул.
Кн. Борисъ (Търговска) 2, Продажба на желѣз о-
пѣтни билети за Европа, групови пътувания и пр.

Придворни  доставчици

БРАТЯ СТАЙНОВИ

Акционерно Дружество

МОДЕРНА
Камгарна
Предачна
ФАБРИКА

КЖЩА ОСНОВАНА 1840 ГОДИНА
централа София, „Ек. Иосифъ“ 27
Телефонъ 2-26-32
ФАБРИКА: КАЗАНЛЪКЪ, тел. 47
КЛОНОВЕ: ПЛОВДИВЪ, тел. 560
РУСЕ, телефонъ 50
За телеграми: **Брастай**

Чорапитѣ

КА-БО

нѣматъ равни на себе си

Акц. Д-во :ФАМА:

София, ул. „Раковска“ № 48 Телефонъ № 3-10-52

**Представителство на
изолационни и др.
чуждестранни строи-
телни материали**

Акц. минно индустриално д-во :Каолинъ:

гр. Варна

Телеграфически адресъ: „КАОЛИНЪ“ — Варна ТЕЛЕФОНЪ 23-61
Производство отъ собственитѣ си мини на
суровъ каолинъ, промитъ каолинъ и
кварцовъ пѣстъкъ

Шевни машини СИНГЕРЪ

ДОМАШНИ, занаятчийски, ФАБРИЧНИ

Продажба брой и почекъ

Безплатни поправки вредъ въ Царството

София, ул. „Мария Луиза“ № 14

Тел. 2-15-38

Иванъ Цочевъ & С-ие

Фабрика за бои, лакове и безиръ.

ДИПЛОМИ И ЗЛАТНИ МЕДАЛИ
ОТЪ БЪЛГАРИЯ И ЧУЖБИНА

Магазинъ София, ул.
„Пиротъ“ № 3, телеф.
2-12-54 Магазинъ Плов-
дивъ ул. „Търговска“
№ 12, тел. 399

София — фабрика: ВОЕННА
РАМПА — ТЕЛ. № 3-83.52

Платоветъ

на фабриката

Г. Стефановъ Синове Акц. Д-во

е най-голъма гаранция, че
ще носите:

трайни, елегантни и
евтини дрехи.

Търсете платоветъ съ тази марка
въ всички магазини за платове.



Очила

Всѣки — ПРЕПОЧИТА ДА
СИ КУПУВА ОЧИЛА СЪ
НАЙ-ГОЛЪМО ДОВѢРИЕ
ОТЪ
ОПТИЧЕСКИЯ
МАГАЗИНЪ

Албертъ Я. Мосачо

ул. „Царъ Борисъ“ 15

Защото е най-стария оптически магазинъ въ града и
винаги разполага на складъ съ първокачествени стъкла
Цайсъ и най-нови модели рамки
Цени подъ всѣкаква конкуренция

ПРИ МАГАЗИНЪ

:Златното зайче:

Владиславъ Панковъ

ул. „Владиславъ“

ще намѣрите пълна галантерия при най
достъпни цени

Първокласна семейна пивница и карнацария

„Евксиноградъ“

сервира най-първокачествени напитки и раз-
полага съ отлична скара. Приятна обстановка.
Прислуга вежлива и акуратна

Декоративно бояджийски магазинъ

„ХУДОЖНИКЪ“

на РАДИ ТОДОРОВЪ (ТОДОШЪ)

ул. „Царъ Борисъ“ 22

Ви съобщава, че представлява прочутата европейска фирма ЦАЙДЛЕРЪ за декоративно бояджийство
съ ваянци. Извършва декоративно бояджийски работи съ гарантирани материали, специалисти работници,
разполага съ ВСИЧКИ БОЯДЖИЙСКИ МАТЕРИАЛИ

„Културенъ прегледъ“

Провадийски кооперативенъ синдикатъ

„ОБЩЪ ПОДЕМЪ“

минерални бани

Отъ м. юний 1938 г. се откриха модернитъ солени и топли бани, а отъ 1 юлий с. г. калнитъ бани при соловарнята на Провадийския кооперативенъ синдикатъ „ОБЩЪ ПОДЕМЪ“ находящи се на спирка МИРОВО до гр. Провадия

ВЪ БАНИТЪ СЕ ЛѢКУВАТЪ: страдащитъ отъ хронически ревматизъмъ, последствията на разни изкълчвания, счупване на коститъ и др. тѣлесни повреждания, а също и много други болести като последици на раждания, помятания и всички възпаления отъ всѣкакъвъ характеръ.

При банитъ има специални стаи и ресторанти. Два пѣти седмично банитъ се посещаватъ отъ лѣкаръ за преглеждане и даване съветъ

Представителство въ Варна

на Районния земед. кооперативенъ синдикатъ

: ОБЩЪ ПОДЕМЪ :

П Р О В А Д И Я

ул. „Габрово“ № 23, Телеф. 29:41

Разполага съ млѣчни произведения

отъ собственитъ си мандри

Качество подбрано съ хладилна инсталация

КУЛТУРЕЦЪ ПРЕГЛЕДЪ

Редакция и администрация ул. „Кавала“ № 5

Годишен абонамент 100 лв. Реклами по споразумение

Лука Говедаровъ

Председател на Съюза на
провинциалните професионални журналисти

Актьорът и човѣкътъ — Иванъ Кумановъ

Познавамъ го отблизо, много отблизо, него, артиста и човѣка Иванъ Кумановъ и за това мога да си позволя да нахвърля една малка скица на неговия ликъ.

По пѣтя на своето безспирно развитие, като артистъ, той отбеляза на нашата пловдивска сцена, една фаза на творчество, пълна съ ценни художествени постижения.

И основателно бихъ казалъ, че презъ време на своята сценична дейность въ втората столица на България, Кумановъ се оформи напълно като артистъ съ богатъ талантъ и завладѣ здраво естрадата и довършието на публиката. Презъ 1932 — 1933 година, той е вече артистична сила отъ първа величина въ трупата, единъ отъ стълбоветъ на театъра. Неговото участие въ всѣка по интересна и сериозна пиеса се налагаше. Той стана единъ отъ любимцитъ на публиката, която държеше за смислено и художествено изпълнение на пиеситъ, които се изнасяха на пловдивската сцена. Образитъ които създаде на сцената Кумановъ, сж многобройни и нѣмамъ за цѣлъ тукъ да ги изброявамъ, за да не се повтарямъ съ онѣзи почитатели на юбиляра, които сигурно ще споменатъ за многобройнитъ роли, които винаги умѣло, майсторски е изпълнявалъ. Искамъ само да подчертая, че той ни даде редица сценични образци, характерни съ своята правдивость, оригиналность, завършеность. И това се дължи до голѣма степенъ на факта, че Кумановъ има способность никога да не се повтаря. Въ всѣка роля той внася нѣщо ново и често пѣти такива елементи отъ творческия си огънь, че става неузнаваемъ. Достатъчно честолюбивъ и даровитъ, той никога не подражава на нѣкой отъ нашитъ видни и по стари жреци въ храма на Мелпомена.

И това обстоятелство го из-

дига особено високо въ очитъ на просвѣтената публика, която не обича подражанията.

Когато Кумановъ е на сцената, зрителната зала не скупчае даже и при пиеси тежки, монотонни, безъ динамика.

Такъвъ е нашия даровитъ юбиляръ като артистъ, който винаги се превъплъщава съ върно чувство и правилно разбиране на ролята, която щудира най внимателно и добросъвестно.

Такъвъ е артиста Иванъ Кумановъ...

Познавамъ го и като човѣкъ съ всичкитъ му качества и слабости. Една душа чувствителна къмъ неправдитъ въ живота, единъбуенъ темпераментъ който реагира рѣзко и даже невъздържано, когато бжде засѣгнатъ въ своето лично достойнство. Скроменъ, но амбициозенъ. Не обича рекламата и гледа на сцената, действително, като на олтаръ, въ който се свещенодействува. Амбициозенъ е защото чуствава, че силитъ му никога не ще му изневѣрятъ, за да завърши успѣшно и най-тежката сценична работа. Неговата прѣмота не на всички се харесва, затова не всички могатъ да му бждатъ приятели. Тази негова откровеность обаче, не е продиктувана отъ лоши чувства, защото Кумановъ не е злопаметенъ и язвителенъ, а тя е продуктъ на една винаги крепка съвестъ на едно критично отнасяне къмъ околнитъ събития.

Когато душата на човѣка Иванъ Кумановъ страда, тя страда буйно, неудържимо и тогава неговитъ уста говорятъ горчиви истини, и той търси успокоение въ срѣда отъ искрени приятели, които да го разбиратъ.

Такъвъ е нашия юбиляръ безъ гримъ въ живота, съ блѣскавъ талантъ на сцената, съ топли чувства въ душата и съ незасъзнана искреность въ сърдцето.

Минко Шейтановъ

25-годишно сценично творчество на ИВАНЪ КУМАНОВЪ

Две личности се преплитатъ въ този четвъртъ вѣкъ на изгаряне и търсене — човѣкътъ и творецътъ.

Иванъ Кумановъ можа да слѣе въ единъ завършенъ общъ художественъ битъ тѣзи две сжщности.

Двадесетъ и петъ години огрѣватъ отъ рампата неговитъ творчески конвулсии и лутания, тѣй далечни и чужди на насъ зрителитъ, но изъ които бликатъ ония завършени художествени образи, които ни откриватъ нови свѣтове и ни възнасятъ къмъ сферата на вѣчното и на божественото въ живота на нашето сиво катадневие.



Иванъ Кумановъ въ ролята на Митифио отъ „Арлезианката“

Какво сж: Давидъ, Ернесто, Георгъ, Ячепаръ, Онуфрий какво сж: Цезаръ, Мандарина Ма, Кристофъ Ротъ, Голѣмановъ, Милионерътъ, Куцаръ, графъ Марияши, Македонски Хамлетъ, Едмондъ; какво сж царъ Асень, Иванъ Александъръ, лордъ Бърлей и десетки още все нови и живи образи ако не завършени

творби на двадесетъ и петъ годишно изгаряне душата, умътъ и сърдцето на Ивана.

Голѣмъ майсторъ въ пресъздаване особено героитъ отъ ориенталскитъ пиеси, Кумановъ създаде цѣла школа за помладитъ си колеги въ тази насока. Неговитъ Хаджия, Харунъ Алъ Рашидъ и Царъ Мурадъ ще блестятъ като най-скжпи брилянти въ съкровищницата, изградена отъ божествената искра на неговия талантъ.

Шестнадесети декемврий е празникъ не само за Кумановъ, на тази дата ще се чествува възхода изобщо на родното изкуство, чийто яркъ представител и творецъ се очерта Кумановъ.

На тази дата почитателитъ и приятелитъ на скжпия юбиляръ ще възнаградятъ съ своето топло съчувствие своя любимецъ и ще заличатъ въ една само вечеръ, хилядитъ мъки, несгоди и огорчения, които сж му донесли двадесетъ и петтѣхъ години на нерадостенъ и тежкъ за българския артистъ животъ.

Нека се покажемъ достойни за нашитъ, българскитъ, духовни творци и да имъ докажемъ че отекватъ въ насъ незабравими тѣхнитъ живи и звучни слова, изтрѣгнати съ частици отъ душитъ имъ; нека подчертаемъ и засвидетелствуваме, че нашитъ сърдца и души сж тѣхни и тѣхнитъ радости и празници сж и наши.

Следъ единъ пѣтъ на четвъртъ вѣкъ, започнатъ тукъ въ Варна, ние варненци, сме щастливи да празнуваме, пакъ тукъ, съ Иванъ Кумановъ не юбилей за престарѣлость, а чествуването му за едно ново начало, което ще започне съ новъ огънь, за нови постижения, за ново богослужение въ оня неговъ миръ, въ който толкова често той бѣ и Царъ и Богъ и човѣкъ, страдащъ копнѣещъ, вълнуващъ се, умиращъ и раждащъ се все новъ все свежъ, бодъръ, възвишенъ и непостижимъ на много, много лѣта.

Г-ца Петя Ап. Димитрова

и
Г-нъ Кирилъ Ил. Тръпчевъ

сГОДЕНИ

10. XII. 1938 год.

Варна

Кюстенджа—Варна

Печатница А. ПъндъКлийски—Варна